

Nome _____ Data _____

1 Le este texto sobre a comunicación dalgúns animais e resolve as cuestións posteriores.

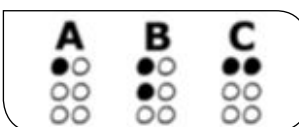

A comunicación dos animais

A comunicación verbal é unha forma de transmitir información exclusiva dos humanos. Os animais tamén transmiten información, pero non usan a comunicación verbal. Daquela, como fan? Pois, fundamentalmente, empregan sinais visuais e acústicos. As abellas, por exemplo, indícanlles ás compañeiras a localización dunha flor mediante unha danza. O tipo de movementos e a súa duración informan da proximidade ou afastamento da flor e da súa situación respecto ao sol. Os golfinhos, pola súa parte, combinan sinais visuais (saltos de diferentes tipos) e acústicos (emiten unha gran variedade de sons, como chíos, ronquidos...).

- Que tipo de sinais empregan as abellas para comunicarse? _____
_____
- Que tipo de sinais utilizan os golfinhos? _____
- Que diferenza hai entre o xeito de transmitir información dos humanos e o dos animais? Explicaoo comparando os elementos que usan uns e outros para comunicarse.
_____
_____

2 Relaciona estes elementos e coñecerás outros sistemas de comunicación utilizados polas persoas.

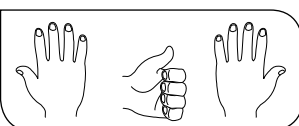
braille

Sistema de escritura en que os conceptos se representan por medio de debuxos.

escritura xeroglífica

Código baseado en xestos e sinais visuais feitos coas mans e con outras partes do corpo.

lingua de signos

Sistema de escritura en que as letras se representan con puntos en relevo, o que permite que os cegos as lean a través do tacto.

3 Observa a imaxe e marca a afirmación verdadeira.

- Nesta comunicación, o emisor e o receptor coinciden no tempo, é dicir, no momento en que se comunican.
- Nesta comunicación, o emisor e o receptor coinciden no espazo, é dicir, están xuntos no mesmo lugar.

4 Arrodea. En cales destas formas de comunicación se emprega a linguaxe escrita?

correo electrónico

videoconferencia

chat

blog

5 Observa o exemplo e escribe o verbo que falta en cada oración.

- Ao pasar por alí, Marta picou unha roda; eu, en cambio, _____ *piquei* _____ as dúas.
- Eu _____ aquí e el aparcou dúas rúas máis alá.
- Agora non chuvia; pero, aínda que _____, penso saír igual.
- Non _____ a roupa, que xa a colgarei eu ao chegar.
- Eu abrigueime máis do que te _____ ti.

6 Indica se o son K e o son G se representan sempre coas mesmas letras nas formas dos verbos que escribiches na actividade anterior. Despois, explica por que ocorre iso.

Nome _____ Data _____

1 Le este texto sobre as familias de linguas e resolve as cuestións posteriores.**Familias de linguas**

Sabes que as linguas, coma os humanos, se agrupan en familias cando posúen unha orixe común e presentan semellanzas? O galego, por exemplo, forma parte da familia románica, á que tamén pertencen outras linguas como o castelán, o portugués, o francés, o italiano e o romanés. Trátase de idiomas que teñen como orixe ou lingua nai o latín. Por iso o galego se parece máis ao portugués ca ao inglés, pois esta última lingua pertence a unha familia distinta: a angloxermánica.

- De que lingua proceden os idiomas románicos? _____
- Que linguas románicas sabes falar? _____
- Un galego que non domine ningunha outra lingua, con quen se entenderá máis facilmente, cun italiano ou cun alemán? Por que? _____

2 Copia as seguintes palabras onde corresponda. Despois, pinta as columnas das linguas románicas.

livre   pão   mano   foot   sohn   braccio

	Inglés	Francés	Portugués	Italiano	Alemán
	arm	bras	braço		arm
		pied	pé	piede	fub
	bread	pain		pane	brot
	book		livro	libro	buch
	son	fiis	filho	figlio	
	hand	main	mão		hand

3 Di de que comunidade é cada unha destas rapazas españolas e que lingua fala. Despois, responde.

Gràcies!

► É de _____ e fala _____.

É do _____ e fala _____.

Eskerrik asko!

- Cal das dúas linguas anteriores non é románica? _____

4 Escribe unha oración con cada un destes termos en que se aprecie o seu significado. Usa o dicionario se o precisas.

fero / ferro

choro / chorro

cerro / cerro

careta / carreta

---

5 Escribe debaixo de cada número a letra que ocupa esa posición no abecedario.

14	19	14	17	17	9	12	14	10	1	17	9	12	7	14	10	14	7	14
														ó				

6 Na palabra anterior, pinta de vermello o *r* que se pronuncia forte e de azul o que se pronuncia suave. Despois, explica de que partes do corpo se ocupa o médico que leva ese nome.

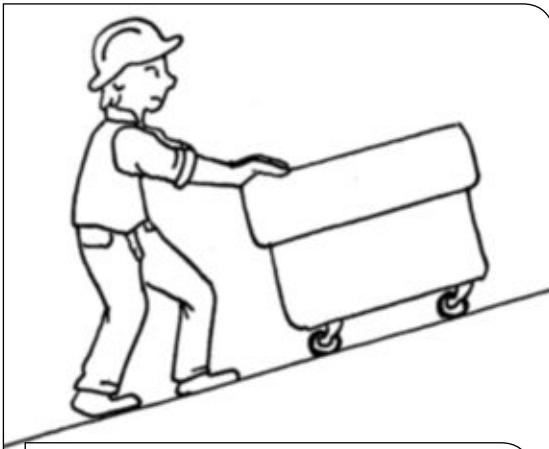

Nome _____ Data _____

- 1** Le este texto sobre algunhas parellas de substantivos que se diferencian só polo seu xénero ou polo seu número e resolve as cuestións posteriores.

A Antón dóenlle as costas de empurrar o colector costa arriba.

Substantivos que se diferencian no xénero ou no número

Ás veces, dous substantivos diferentes, con significados distintos, presentan a mesma forma e só se distinguen polo xénero: un é masculino e outro feminino. Exemplo: *o rosa* (cor) / *a rosa* (flor).

Tamén hai outros substantivos distintos, cunha forma idéntica (incluso teñen o mesmo xénero), que se diferencian só en que un deles ten flexión de número, mentres que o outro é invariable: só pode ir en singular ou en plural. Exemplo: *costa* (variable; 'pendente', 'litoral') / *costas* (invariable; 'lombo').

- Que significa que un substantivo ten variación de xénero ou variación de número? _____

- Fíxate nos substantivos destacados e marca en cada caso o que non ten variación de número.

Os axentes puxéronlle as **esposas** ao detido.

Xulia é a **esposa** de meu tío.

O que máis me gusta do pan é o **miolo**.

Os **miolos** están dentro do cranio.

Para reparar o reloxo utilizou unha **lente** de aumento.

Xurxo usa **lentes**.

- 2** Os seguintes pares de substantivos son palabras con significados diferentes que coinciden na forma, pero que se distinguen polo xénero. Relaciona cada nome co seu significado.

o corte •	• Cidade onde residen o goberno ou a administración dun país ou provincia.
a corte •	• Instalacións dun aeroporto onde os pasaxeiros agardan.
o capital •	• Dispositivo conectado a un ordenador que recibe e envía información.
a capital •	• Acción e efecto de cortar ou cortarse.
o terminal •	• Conxunto de bens dunha persoa ou empresa.
a terminal •	• Lugar onde se garda o gando.

3 Fíxate na información ofrecida nos cadros sobre o modo en que forman o plural os substantivos rematados en *-l*. Despois, escribe correctamente o plural dos nomes que se propoñen.

Os polisílabos agudos rematados en *-l*, cambian o *-l* por *-is*.

Os monosílabos e polisílabos graves rematados en *-l*, engaden *-es*.

- animal ▶ _____
- xel ▶ _____
- réptil ▶ _____
- mísil ▶ _____
- cónsul ▶ _____
- ril ▶ _____

- col ▶ _____
- candil ▶ _____
- anel ▶ _____
- actual ▶ _____
- aerosol ▶ _____
- azul ▶ _____

4 Escribe o plural destes substantivos rematados en *-s*. Despois, responde.

un abrelatas

dous _____

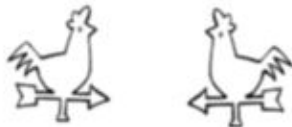
un lapis

moitos _____

un viraventos

varios _____

un atlas

uns _____

• Estes substantivos son individuais ou colectivos? _____

5 Completa as series de oracións. Ao facelo, utiliza correctamente os signos de puntuación.

Afirmación

Pregunta

Exclamación

- Viñeron todos. ▶ _____ ▶ _____
- _____ ▶ Tardaches moito? ▶ _____
- _____ ▶ _____ ▶ Que boa a comida!

Nome _____ Data _____

1 Le o texto sobre un dos usos especiais do plural dos pronomes e resolve as cuestións posteriores.**O plural de modestia**

Fixácheste en que hai textos asinados por un único autor, nos que en cambio se utilizan os pronomes de plural, en lugar dos de singular? Nestes casos, os verbos aparecen en plural (*pensamos, consideramos...*), aínda que fale unha única persoa. Trátase dunha técnica moi habitual en situacións e textos formais, como conferencias, artigos científicos, traballos da clase... Este uso chámase *plural de modestia*, porque a persoa que fala inclúese nun grupo máis amplo para non asumir en solitario todo o mérito ou a responsabilidade do que conta. Se ti tamén utilizas esta técnica, farás uns traballos excelentes, modestia á parte.

- En que consiste o plural de modestia? _____
_____
- En que tipo de textos e situacións adoita empregarse? _____
_____
- Marca. En que texto se utilizou o plural de modestia?

As revisións oftalmolóxicas
Por Saleta Piñeiro

Este estudo permítenos concluír que a pantalla do ordenador pode ser moi prexudicial para a vista.

As revisións oftalmolóxicas
Por Paulo Castro

Este estudo permíteme concluír que a pantalla do ordenador pode ser moi prexudicial para a vista.

2 Volve escribir este breve texto empregando nel o plural de modestia.

Analicei moitas lambetadas e podo afirmar que achegan poucos nutrientes. En cambio, poden causar carie e obesidade. Por iso, recomendo que se consuman con moderación.

---

3 Copia estas oracións substituíndo os pronomes átonos por un grupo de palabras, coma no exemplo.

- Colleuno e saíu correndo.

Colleu o paraugas e saíu correndo.

- Se a ves, avisa a seus irmáns.
-

- Envíaas mañá por correo.
-

- Dis que o perdiches por un minuto?
-

4 Completa cada oración cunha contracción do pronome átono.

- Pintouvos o cuarto de laranxa? ▶ Non, pintóu_____ de amarelo.
- Entregouche o pedido cedo? ▶ Si, entregou_____ ás oito en punto.
- Resolveulle a dúbida seu irmán? ▶ Non, resolveu_____ súa nai.
- Pagarasme o traxe ao contado? ▶ Non, vou_____ pagar con tarxeta.
- Gardarache el a equipaxe? ▶ Si, pero dixo que _____ gardaría só un día.
- Vailles poñer agora a canción? ▶ Non, poñerá_____ máis tarde.

5 Escribe unha oración con cada unha das seguintes contraccións.

- nelas ▶ _____
- del ▶ _____
- volos ▶ _____

6 Marca a opción correcta en cada caso.

• Leveilles os bocadillos aos nenos.	▶	☐ Levéillelos.	☐ Leveillos.
• Deunos os exames.	▶	☐ Déunolo.	☐ Déunoslos.
• Indicoume mal o camiño.	▶	☐ Indicouullo mal.	☐ Indicoumo mal.
• Buscoulle un bo traballo.	▶	☐ Buscoullo.	☐ Buscúullelo.

Nome _____ Data _____

- 1** Le este texto sobre o uso do artigo con certos nomes propios e resolve as cuestións posteriores.

Nomes propios de lugar que levan artigo

Ás veces, o artigo forma parte dalgúns nomes propios de lugar. Isto ocorre con nomes de cidades, vilas e concellos (**A** Coruña, **O** Carballiño), de comarcas (**A** Ulla, **A** Limia, **O** Salnés), de serras (**Os** Ancares), etc. Nestes casos, o artigo non ten valor de determinante, senón que funciona como unha parte dese nome.

Cando estes nomes de lugar levan diante unha preposición, esta contrae co artigo que forma parte do nome. Exemplos: *Vive **na** Coruña. Foi **á** Estrada. Vén **da** Limia.*

- Pon dous exemplos de nomes propios de lugar que levan artigo. _____
_____
- Que valor ten o artigo cando acompaña un substantivo común? _____
_____
- Funciona dese mesmo xeito o artigo cando forma parte dun nome propio? _____
_____

- 2** Completa as oracións facendo as contraccións necesarias entre as preposicións e os artigos que forman parte dos nomes propios.

- A curmá de Uxía vive no concello de... (As Neves).

_____

- En... (A Estrada) hai unha praza cunha rotonda.

_____

- Xacobe foi pasar a fin de semana con seus avós a... (A Mariña).

_____

3 No caso de certos lugares, o artigo non forma parte do seu nome, pero adoita empregarse para acompañalo. Escribe a contracción axeitada de preposición e artigo diante de cada nome.

- ___ China e ___ Xapón cultívase moito arroz.
- O sari é un vestido tradicional ___ India.
- As ruínas de Machu Picchu están ___ Perú.
- O pasado verán, Xurxo foi facer un curso de inglés ___ Reino Unido.
- Fixo unha longa viaxe por América e estivo ___ Canadá, ___ Estados Unidos e ___ Brasil.

4 Volve ler a definición das palabras homónimas. Despois, marca as parellas de termos homónimos.

As palabras homónimas son termos que teñen significados diferentes, pero que se pronuncian igual e, ás veces, tamén se escriben de forma idéntica.

coro / corro

bota / vota

rebelar / revelar

testo / texto

basto / vasto

compre / cómpre

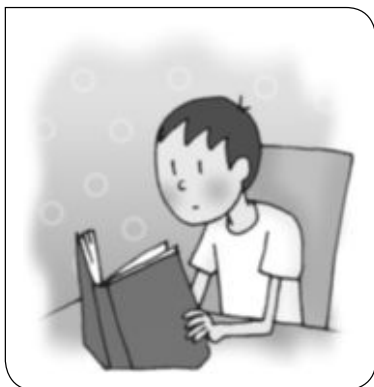
5 Escribe unha oración con cada palabra das parellas que marcaches na actividade anterior.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

6 Completa as oracións con contraccións dos demostrativos axeitados e os indefinidos *outro / outra / outros / outras*.

- A túa maleta non é esta, é _____ que está alí onda a porta.
- Esta chaqueta de cadros non me gusta, prefiro _____ que tes na man.
- Non me deas aqueles plátanos do andel, dáme _____ que están aquí no mostrador.
- Non comas ese pan reseco, toma _____ que acabamos de traer.

Nome _____ Data _____

1 Le o texto sobre o uso do artigo co posesivo e resolve as cuestións posteriores.

Uso do artigo co posesivo

En galego, cando o posesivo acompaña un substantivo desempeñando a función de determinante, adoita ir precedido por outro determinante: o artigo. Exemplos: *a nosa escola*, *as súas ideas*. Pero hai unha serie de casos en que o posesivo pode aparecer sen artigo. Algúns dos máis frecuentes son os seguintes:

- Cando o posesivo forma parte dunha expresión coa que chamamos a atención do oínte. Exemplo: *Cibrán, meu amigo, que alegría volver encontrarte!*
- Cando o posesivo acompaña un nome de parentesco. Exemplo: *Meu irmán le moito*. Nestes casos tamén é posible que o posesivo vaia precedido do artigo: *O meu irmán le moito*.

- Cando o posesivo acompaña un nome de parentesco, vai sempre sen artigo?

- Marca as oracións en que é correcta a utilización do posesivo sen o artigo.

- Meu xersei vermello ten capucha e resulta moi abrigoso.
- Se queres vir canda nós, meu neno, terás que bulir.
- Xoel e Sara, meus antigos veciños, viven no centro da vila, a carón da alameda.
- Seu pai e meu tío son moi amigos.

2 Fíxate nas expresións formadas pola preposición *de* e as formas de masculino do posesivo e indica en cada caso cal é o seu significado.

- Xoana ten moita graza de seu, pero hoxe non está animada.
- Pedro non ten casa de seu, vive de alugueiro.
- A pregunta, de seu, non era complicada; pero custounos entendela.
- Nesta vila temos biblioteca de noso.

Indica que algo lle pertence a alguén de forma exclusiva.

Indica que algo é propio ou natural dunha persoa ou cousa.

- 3** Arrodea as contraccións das preposicións cos demostrativos que aparecen neste texto. Despois, cópiaas e indica a partir de que elementos se formaron.

Postal

A fotografía desta postal que che mando reproduce a paisaxe dun amencer. Naquela parte do fondo obsérvase unha casa xunto á praia e, nesta zona central, aparece un pequeno veleiro navegando preto do peirao. Espero que sirva para que te lembres daqueles días de vacacións que pasamos xunto ao mar.

- _____ ▶ _____
- _____ ▶ _____
- _____ ▶ _____
- _____ ▶ _____

- 4** Relaciona o posesivo de cada oración co número de posuidores a que fai referencia.

- Os teus compañeiros da clase son máis vellos ca ti.
- Xulia, a nosa nova veciña, é profesora de lingua.
- As miñas viaxes adoitan ser moi divertidas.
- Que tema escollestes para o voso traballo?

un posuidor

varios posuidores

- 5** Arrodea a sílaba tónica das palabras de cada serie e forma con esas sílabas unha nova palabra. Ten en conta que se a sílaba tónica tiña acento gráfico, na nova palabra debes mantelo.

xeo   onda   filloa

▶ _____

sofá   abrigo   escada

▶ _____

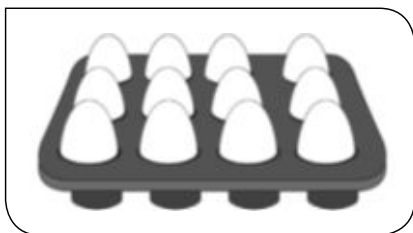
areal   semana   céntrico

▶ _____

- 6** Pronuncia as palabras que se propoñen e completa cada oración coa que corresponda.

- área / area   ▶ Precizaron un camión de _____ para facer a obra.
- cortes / cortés   ▶ Leonardo é moi _____; de feito, sempre nos trata moi ben.
- recua / recúa   ▶ Unha _____ de turistas subía polas rúas, cara á praza.
- páxina / paxina   ▶ Na primeira _____ do álbum hai unha foto da avoa coa súa irmá.

Nome _____ Data _____

1 Le este texto sobre un tipo especial de numerais e resolve as cuestións posteriores.

Os numerais colectivos

Os numerais colectivos son un tipo especial de numerais que se empregan para nomear un número exacto de unidades consideradas como un conxunto. Cando acompañan un substantivo, estes numerais van seguidos da preposición *de*.
Exemplos: unha **ducia** de ovos, un **par** de calcetíns.

Algúns destes numerais colectivos son os seguintes:

- 2 ► par
- 12 ► ducia
- 30 ► trintena
- 100 ► cento, centena
- 3 ► trío
- 15 ► quincena
- 40 ► corentena
- 1000 ► millar, milleiro
- 10 ► decena
- 20 ► vintena
- 50 ► cincuenta

- Marca a opción correcta.

Os numerais colectivos nomean conxuntos formados...

por un número exacto de unidades.   por un número indeterminado de unidades.

- Que diferenza existe entre as expresións «unha ducia de sobres» e «o décimo sobre»?

_____

_____

- A que cantidade exacta de sobres fai referencia cada unha das expresións anteriores?

_____

2 Substitúe os numerais ordinais por numerais colectivos.

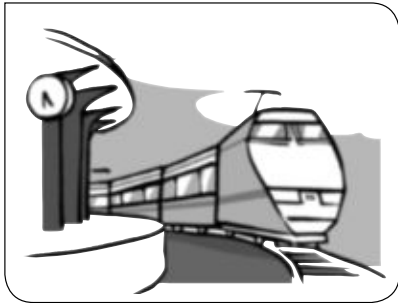
- Gañou porque tiña tres ases. ► Gañou porque tiña un _____ de ases.
- Tardaron cen anos en construír o edificio. ► Tardaron un _____ de anos en construílo.
- Vai de vacacións os próximos quince días. ► Vai de vacacións a próxima _____.
- Marta fixo trinta anos. ► Marta está na _____.

3 Completa o texto substituíndo as cifras que van entre parénteses por un numeral do tipo que se indica en cada caso.

_____ Numeral cardinal

..... Numeral ordinal

..... Numeral colectivo

Unha viaxe en tren

Era a (3.ª) ..... vez que Xoel viaxaba en tren. Fronte a el ían sentados un (2) ..... de rapaces máis vellos. O tren faría un total de (10) ..... paradas e el debía baixar na (7.ª) ..... estación.

Cando por fin chegou, viu que a plataforma estaba ategada de xente: había polo menos un (100) ..... de persoas agardando!

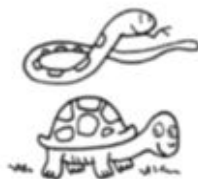
4 Completa cada oco cun indefinido axeitado para que a oración teña sentido.

- _____ lle dixo _____ que o deixou bastante preocupado.
- A min non me sirvas caldo, que teño _____ fame.
- _____ sabe _____ de Lucas? Teño _____ gana de falar con el.

5 Arrodea e copia en cada caso a palabra correcta. Se o precisas, consulta o dicionario.

cíclope / ciclope

réptiles / reptís

fútbol / futbol

olimpiadas / olimpíadas

chófer / chofer

petroglifo / petróglifo

heroe / héroe

atmosfera / atmósfera

Nome _____ Data _____

- 1** Le o texto sobre a forma dalgúns adxectivos en grao superlativo e resolve as cuestións posteriores.

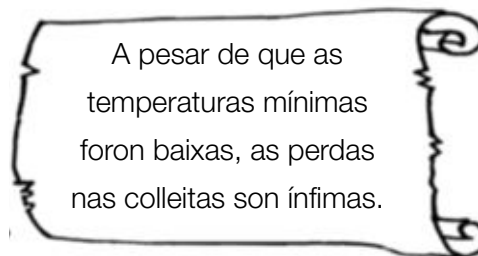
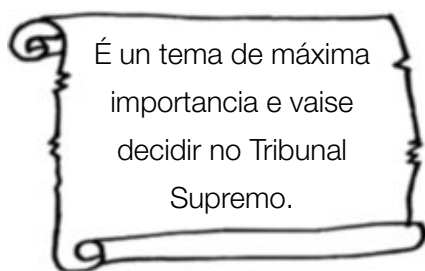
Superlativos latinos

O superlativo pódese formar de varios xeitos. Algúns dos máis habituais son: engadir antes do adxectivo o adverbio *máis* precedido de artigo (*o máis simpático*), ou engadirlle ao adxectivo a terminación **-ísimo** (*simpatiquísimo*).

Pero, ademais, consérvanse algúns adxectivos que son superlativos procedentes directamente do latín. Por exemplo, podemos dicir *óptimo*, en lugar de *boísimo*, e *pésimo*, en lugar de *malísimo*.

Estas formas orixinarias do latín aparecen xeralmente nos textos máis formais.

- Que expresa un adxectivo en grao superlativo? _____
_____
- Como se forma xeralmente o superlativo? _____
_____
- Arrodea os dous superlativos de orixe latina que aparecen en cada oración.

- Estes adxectivos tamén son superlativos. Consulta o dicionario se o precisas e explica o seu significado.

paupérrimo _____

celebérrimo _____

2 Hai palabras que poden funcionar como adxectivos e como substantivos. Marca a palabra de cada parella que é un adxectivo.

- No escaparate da xoiaría hai un anel cun **brillante**.
- Meu pai fregou o chan e deixouno **brillante**.
- Preparou unha torta que mesturaba sabores **doces** e amargos.
- Veunos visitar e trouxo unha bandexa de **doces**.
- No **local** que está a carón da farmacia van abrir unha cafetería.
- O equipo **local** gañou hoxe e clasificouse para a final do campionato.

3 Relaciona cada grupo de palabras co concepto correspondente.

- abeto
piñeiro
carballo
castiñeiro

- flor
floreiro
floraría
floreecer

1. FAMILIA DE PALABRAS

2. CAMPO LÉXICO

4 Le a norma e escribe tres palabras máis de cada familia.

As palabras que pertencen á mesma familia coinciden parcialmente na forma porque proceden dun mesmo termo. Así, se *abella* se escribe con **b**, tamén levan **b** *abellón*, *abelleiro*, *abelloar*, *abellariza*...

• barca

• barba

5 Completa estas palabras co ditongo ou co hiato axeitado.

oi

oí

ua

úa

ei

eí

ia

ía

• prot____na

• beirrarr____

• eg____smo

• ousad____

• ol____ro

• c____dado

• ped____tra

• carr____xe

Nome _____ Data _____

- 1** Le este texto sobre un dos usos especiais das persoas verbais. Despois, marca a resposta correcta ás preguntas que se formulan.

Podería dicirme
que hora é?

Uso dos verbos cos tratamentos de cortesía

Cando preguntamos *Podería dicirme que hora é?*, dirixímonos á persoa que temos diante e non a un terceiro; polo tanto, o normal sería que o verbo fose en segunda persoa. Entón, por que se usa a terceira persoa? Emprégase porque, cando falamos cunha persoa maior ou descoñecida e utilizamos o pronome *vostede* para referirnos a ela, ese tratamento de cortesía require o uso da terceira persoa no verbo. Por iso dicimos *Vostede sabe moito* e non **Vostede sabes moito*.

- Cando utilizamos o pronome de cortesía *vostede*?
  - Cando falamos con alguén que coñecemos.
  - Cando falamos con alguén que non coñecemos ou cunha persoa maior.
- A que persoa nos referimos en realidade cando empregamos o pronome *vostede* / *vostedes*?
  - Á segunda, a que temos diante nunha conversa.
  - Á terceira, a que non está presente na conversa.
- En que persoa van as formas verbais que usamos co pronome *vostede* / *vostedes*?
  - En 2.ª persoa de singular e de plural, respectivamente: *vostede queres*, *vostedes queredes*.
  - En 3.ª persoa de singular e de plural, respectivamente: *vostede quere*, *vostedes queren*.

- 2** Volve escribir este anuncio utilizando nel o tratamento de cortesía (*vostedes*).

Benqueridos clientes:

Se desexades coñecer as novas ofertas de viaxes, pasade pola nosa axencia. Os cen primeiros conseguiredes un fantástico xogo de maletas. Non esperedes máis e aproveitade a oportunidade!

Benqueridos clientes:

Se desexan coñecer as novas ofertas de viaxes, _____

_____

3 Risca en cada grupo o termo que non deriva da palabra primitiva proposta.

• libro ▶ libraría libreiro librepensador libresco

• mar ▶ mariña mariñeiro maraña marítimo

• horta ▶ hortaliza hortensia horticultor horticultura

4 Escribe tres palabras derivadas de cada unha das seguintes palabras primitivas. Usa o dicionario se o precisas.

• pedra ▶ _____

• persoa ▶ _____

• papel ▶ _____

5 En cada oración hai dúas palabras que só se diferencian no acento gráfico. Arrodéaas e copia cada unha diante da definición correspondente. Se o precisas, consulta o dicionario.

• A nai de Alberte e Carme é cantante de ópera.

_____ ▶ Verbo *ser*.   _____ ▶ Conxunción.

• As camisetas dos nenos teñen unhas ás debuxadas.

_____ ▶ Extremidades das aves.   _____ ▶ Artigo.

• O gato só miaña cando está no tellado so o ceo estrelado.

_____ ▶ Adverbio.   _____ ▶ Preposición.

• Compre xa o noso aspirador; se ten can na casa, seguro que lle cómpre.

_____ ▶ Presente de *cumprir*.   _____ ▶ Imperativo de *comprar*.

• Fixen un nó tan apertado no zapato que non o daba desatado.

_____ ▶ Lazo.   _____ ▶ Contracción de *en + o*.

Nome _____ Data _____

1 Le este texto sobre algúns usos do presente e resolve as cuestións posteriores.

Usos especiais do presente de indicativo

En xeral, usamos os verbos en tempo presente para referirnos ao momento actual. Pero tamén podemos empregar ese tempo para falar de acontecementos pasados e futuros. Por exemplo, nalgúns libros de historia, é frecuente que se conten en presente algúns feitos ocorridos hai moitos séculos: *No ano 1075 comeza a construción da catedral de Santiago*. Deste xeito, o autor consegue aproximarlles eses feitos aos lectores.

O tempo presente tamén pode empregarse para expresar accións futuras: *Vémonos mañá!* Ao utilizar este tempo, esas accións parecen máis próximas e seguras.

- A que tres momentos podemos facer referencia cando empregamos un verbo en presente?

_____

- Que conseguimos se usamos o presente para explicar feitos do pasado? _____

_____

- E se usamos o presente para expresar accións futuras? _____

_____

- Copia estas oracións poñendo os verbos en presente.

Na Idade Media fundáronse moitas universidades.

_____

Moi ben, Xoana, xa falaremos a semana que vén.

_____

2 Volve escribir as oracións poñendo os verbos en pasado ou en futuro, segundo corresponda.

- Rosalía de Castro nace no século XIX. ► _____

- A semana próxima teño dous exames. ► _____

- En 1969 o home chega á Lúa. ► _____

3 Copia as seguintes palabras onde corresponda. A continuación, responde a pregunta.

- abrecartas
- salvamento
- baixamar
- crebadizo
- salvavidas
- baixeza
- crebacabezas
- abridor

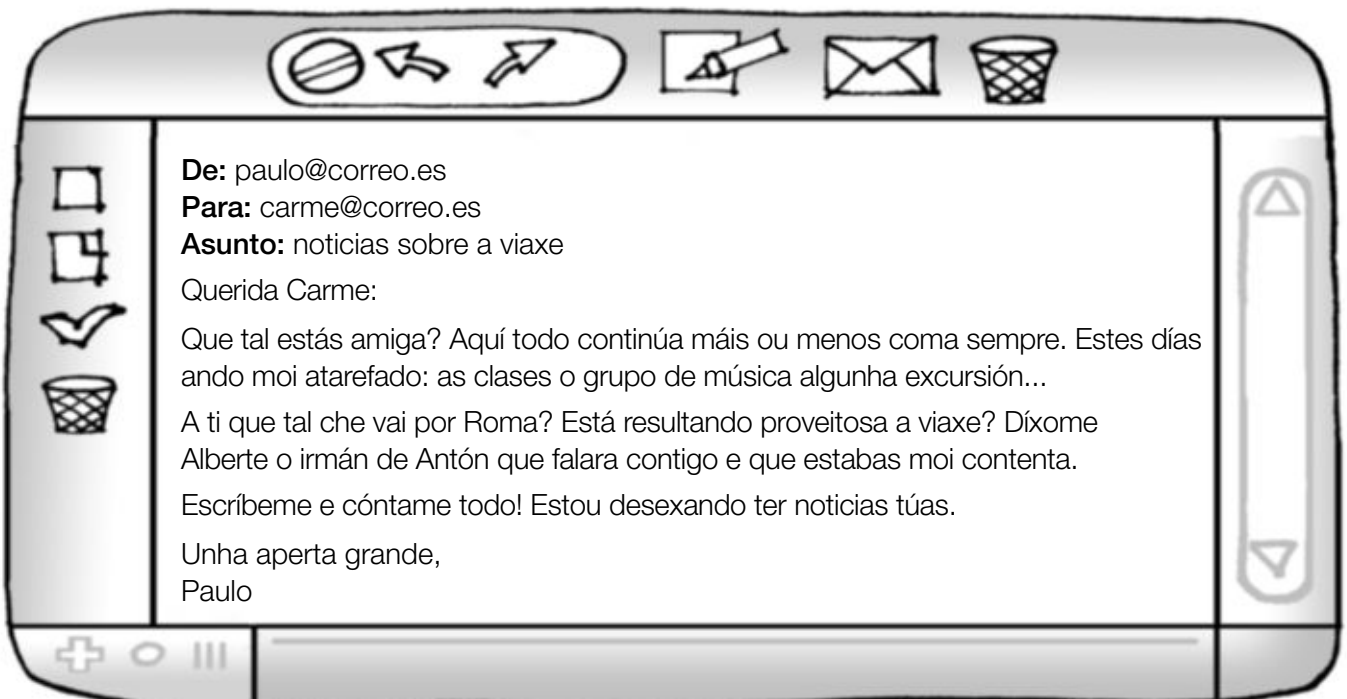
	DERIVADA	COMPOSTA
abrir		
crebar		
salvar		
baixo		

• En que se diferencia unha palabra derivada dunha palabra composta? _____

_____

4 Lembra os usos da coma e escribe onde corresponda as cinco comas que faltan no texto.

A coma emprégase para separar os elementos dunha enumeración, para facer unha aclaración no medio dunha oración e para separar, dentro dunha oración, o nome da persoa a quen nos diriximos.

Nome _____ Data _____

- 1** Le este texto sobre a voz activa e a voz pasiva dos verbos, e resolve as cuestións posteriores.

Voz activa e voz pasiva

Cando nos dispoñemos a comunicar algo, podemos facelo destacando uns aspectos ou outros do feito que imos transmitir. Segundo o que decidamos destacar, a oración con que expresemos ese feito ha ter unha forma ou outra.

- Se ao expresar unha acción nos interesa destacar quen a realiza, o verbo vai en **voz activa**. Exemplo: *O axudante de cociña preparou a masa.*
- Cando queremos destacar máis ben a persoa ou o elemento que padecen a acción, o verbo vai en **voz pasiva**. Exemplo: *A masa foi preparada polo axudante de cociña.*

As dúas oracións transmiten a mesma información, pero na primeira destácase quen realiza a acción (*o axudante de cociña*) e na segunda destácase o elemento que recibe ou experimenta a acción (*a masa*).

A voz pasiva dun verbo constrúese empregando un verbo auxiliar, o verbo *ser* (no tempo, número e persoa correspondentes), seguido do participio do verbo que se quere conxugar. Exemplo: *el axuda ► el é axudado.*

- Explica que nos interesa destacar dunha acción cando a expresamos cun verbo en voz pasiva.

- Pasa á voz pasiva as seguintes construcións prestando atención ao tempo expresado polos verbos.

elas avisan ► _____ ti abandonaches ► _____

vós readmitistes ► _____ eu quero ► _____

- Transforma as oracións para destacar en cada caso o elemento que recibe a acción expresada polo verbo.

Marta cambiou a lámpada queimada. ► A lámpada queimada foi _____

Moita xente viu aquela película. ► _____

O director pronunciou o discurso. ► _____

O doutor examina o doente. ► _____

2 Le a seguinte información e resolve a cuestión posterior.

Ás veces, por influencia do castelán, cometemos o erro de conxugar de forma irregular algúns verbos que en galego son completamente regulares. Isto ocorre con certos verbos rematados en *-ucir*, para os que se empregan formas como **introduxo* e **traduxo*, en lugar das correctas *introduciu* e *traduciú*. A causa deste erro é que se están a adaptar as formas castelás *introdujo* e *tradiujo*, pois nesa lingua estes dous verbos son irregulares.

- Escribe a terceira persoa de singular do pretérito perfecto de indicativo dos seguintes verbos.

deducir	_____	inducir	_____	introducir	_____
conducir	_____	producir	_____	reproducir	_____

3 Separa o prefixo con que se formou cada palabra seguindo o modelo do exemplo.

• preescolar	▶	<u>pre- + escolar</u>	• prerromano	▶	_____
• subgrupo	▶	_____	• subacuático	▶	_____
• reanimar	▶	_____	• readmitir	▶	_____
• intravenoso	▶	_____	• intramuscular	▶	_____
• extraterritorial	▶	_____	• extraterrestre	▶	_____
• antigripal	▶	_____	• antirrobo	▶	_____

4 Escribe cada prefixo anterior a carón do significado que achega.

• _____ ▶ Acción repetida.	• _____ ▶ Dentro, no interior de algo.	• _____ ▶ Inferior a algo.
• _____ ▶ Anterior a algo.	• _____ ▶ Fóra, no exterior de algo.	• _____ ▶ Protección contra algo.

5 Estas oracións están mal puntuadas. Corríxeas introducindo o punto e coma onde sexa necesario.

- A Rosa dásele moi ben o surf, con todo, practícao poucas veces.

- O grupo de Xosé ten moitas actuacións: o catorce, na festa de Poulo, o dezasete, na de Muros e o vinte e cinco, na de Foz.

Nome _____ Data _____

- 1** Le este texto sobre a formación de adverbios a partir de adxectivos e resolve as cuestións posteriores.

Adverbios formados a partir de adxectivos

Existen algúns procedementos para formar adverbios a partir de adxectivos. Dous dos máis frecuentes son os seguintes:

- Engadirlle a terminación *-mente* á forma feminina dun adxectivo. Exemplo: *rápida* ► *rapidamente*. Estes adverbios xeralmente expresan circunstancias de modo.
- Utilizar a forma masculina dun adxectivo como unha palabra invariable que funciona como adverbio. Exemplo: *ordenador rápido* / *ordenadores rápidos* (adxectivo, palabra variable); *que rápido se conecta o ordenador* / **que rápidos se conectan os ordenadores* (adverbio, palabra invariable).

- Pon dous exemplos de adverbios rematados en *-mente* que se formasen a partir de adxectivos.

- Que diferenza existe entre o adxectivo *rápido* e o adverbio *rápido*?

- 2** Marca a oración de cada parella en que a palabra destacada é un adverbio. Despois, contesta.

- Brais e Mariña acenderon o tablet **xusto** á vez.
- O noso monitor é moi **xusto** á hora de repartir as tarefas.
- Deixa a fiestra **medio** aberta, que vai moita calor.
- Sobrou **medio** melón e gardámolo para a merenda.
- Estevo vive nun edificio **baixo**, de dúas plantas.
- Fala **baixo**, que meu irmán está durmindo.

- Que tipo de palabras son os termos destacados que non marcaches? _____
- Que característica dos adverbios che permitiu recoñecelos? _____

- 3** Forma e escribe todas as palabras que poidas combinando elementos de dúas ou de tres columnas. Usa o dicionario se o precisas.

des- in-	humano	-idade	_____	_____
		-izar	_____	_____
		-itario	_____	_____
		-mente	_____	_____
		-ismo	_____	_____
		-ista	_____	_____

- 4** Le a norma e completa o cadro.

Escríbese **guión** (-) ao final da liña cando se parte unha palabra que continúa na liña seguinte. Para dividir palabras hai que ter en conta estas regras:

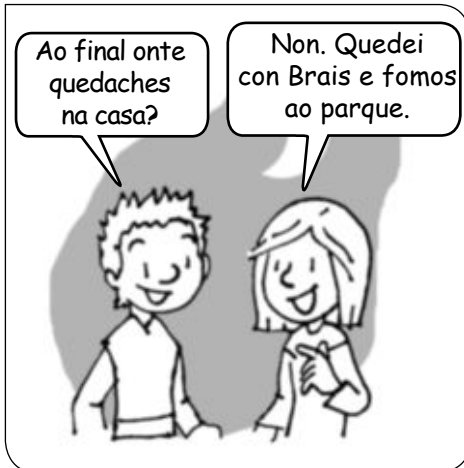
- As palabras divídense por sílabas, así que non se poden separar os ditongos (*moi-to*, non *mo-ito*), nin os dígrafos (*algu-nha*, non *algun-ha*), pois forman parte dunha única sílaba.
- Non se pode deixar unha vogal soa nin ao final nin ao principio da liña.
- Os grupos consonánticos **bl**, **br**, **cl**, **cr**, **dr**, **fl**, **fr**, **gl**, **gr**, **pl**, **pr**, **tl** e **tr** tampouco se poden separar. En cambio, o grupo **cc** pódese dividir, porque cada c pertence a unha sílaba distinta.

Palabras	Sílabas	Particións posibles
antevéspera	<i>an-te-vés-pe-ra</i>	<i>an-tevéspera / ante-véspera / antevés-pera / antevéspe-ra</i>
infección		
chafalleiro		
exemplificar		
azalea		
transcendencia		
ningunha		
abrillantador		
adiñeirado		

Nome _____ Data _____

- 1** Le o texto sobre algúns verbos que precisan complementos con preposición e resolve as cuestións posteriores.

Verbos que requiren preposición

Hai certos verbos que, para expresar un significado, precisan ir acompañados dun complemento introducido por unha preposición. Exemplos: *chegar a un lugar*, *loitar contra algo...*

Algúns deses verbos poden combinarse con diferentes preposicións e, desa forma, expresan contidos diversos. Exemplos: *quedar nun lugar / quedar con alguén*; *falar de alguén / falar con alguén*.

- Pon dous exemplos de verbos que se constrúan cun complemento encabezado por preposición e escribe unha oración con cada un deles.

- Marca a preposición que pode acompañar a cada verbo.

casar

de

sobre

con

crer

con

en

para

- Engádelle a cada verbo un complemento introducido pola preposición que se indica.

a

Convidounos _____

Chegamos _____

Saíches _____

en

Metinme _____

Converteuse _____

Viven _____

de

Ríronse _____

Falamos _____

2 Copia este texto introducindo a raia onde sexa preciso.**Camiño branco**

Camiño branco
que cruzas o val,
por que vas tan ledo
por entre a mañá?

Veño do muiño
e vou ver o mar.

Camiño branco
que cruzas o val,
por que vas tan triste
por entre o serán?

Veño do muiño
e non vin o mar.

Emilio Álvarez Blázquez

---

3 Le este breve texto sobre os usos da raia e resolve a cuestión posterior.

A raia utilízase para introducir nun texto as palabras dun personaxe e para intercalar as palabras do narrador entre as intervencións dos personaxes. Pero, ademais, a raia pode empregarse para introducir un comentario, explicación ou indicación dentro dunha oración.

- Marca a oración en que a raia se utiliza para encadrar unha aclaración.

O persoal do restaurante –tres cociñeiros e catro camareiros– foi premiado polo seu labor.

– Este premio é froito dun traballo de equipo –dixo o dono do restaurante ao recoller o galardón.

- Ademais da raia, que outro signo serve para introducir aclaracións dentro dunha oración?

---

4 Copia as oracións substituíndo a raia por outro signo que cumpra a mesma función.

- O prezo do menú –dous pratos e mais a sobremesa– era de oito euros.

- Dominar tantas linguas –fala galego, castelán, inglés e francés– abriulle moitas portas.

Nome _____ Data _____

1 Le o texto sobre os complementos do nome e resolve as cuestións posteriores.**Os complementos do nome**

Os substantivos que funcionan como núcleo dun grupo nominal poden levar, ademais dun determinante, un ou varios complementos.

- Un tipo de complemento do nome moi habitual é o adxectivo. Exemplo: *un cómic divertido*.
- Tamén son habituais os complementos do nome introducidos por preposición. Exemplos: *un cómic de aventuras*, *un vaso con auga*.

Os grupos nominais poden ser máis ou menos complexos e longos, dependendo da cantidade de complementos que acompañen o núcleo. Exemplos: *vaso de auga* (núcleo + un complemento); *vaso de cristal* (núcleo + un complemento); *vaso grande de cristal con auga* (núcleo + tres complementos).

- Explica por que é falsa cada unha das seguintes afirmacións.

O adxectivo é o único tipo de complemento que pode levar un nome. ► _____

_____

Cada substantivo pode ir acompañado dun único complemento ► _____

_____

2 Analiza os compoñentes de cada grupo nominal seguindo o modelo do exemplo.

- Un día de verán caloroso. ► *Determinante (un) + núcleo (día) + complemento (de verán) +*
complemento (caloroso).
- O pantalón de raias novo. ► _____
- _____
- Unha noticia boa. ► _____
- Aquela pequena aldea de montaña. ► _____
- _____

3 Engádelle a cada substantivo o complemento ou complementos que se indican.

complemento con preposición

• cunca ► _____

adxectivo

• pozo ► _____

adxectivo + compl. con preposición

• vestido ► _____

4 Converte estas viñetas nun texto narrativo, utilizando os dous puntos cando sexa necesario.

Un home que está a perder o cabelo vai un día á farmacia e preguntalle ao boticario: «Ten algún

---

---

5 Le a norma sobre o uso dos dous puntos. Despois, introdúceos na oración que os precise.

Os dous puntos introducen unha enumeración que se anuncia. Exemplo: *Gústanme moitas froitas: o plátano, a pera, a piña, a laranxa...* Pero se a enumeración comeza directamente, sen ningunha palabra que a anuncie, non se utilizan os dous puntos. Exemplo: *Gústanme o plátano, a pera, a piña...*

Onte fomos ao cine Xela,
Paulo, Martiño e mais eu.

Na vila dos avós hai moitas cousas
que visitar a praza, o miradoiro, a fraga...

Nome _____ Data _____

1 Le este texto sobre o enunciado e os seus tipos e resolve as cuestións posteriores.**O enunciado. Tipos de enunciados**

Cando nos comunicamos, agrupamos as palabras para expresar ideas. Desta forma, construímos enunciados.

Un **enunciado** é un conxunto de palabras que expresa unha idea completa. Cada enunciado emítese cunha entoación propia e vai separado dos demais por pausas.

O enunciado pode estar formado por unha única palabra ou por un grupo de palabras. Se leva un verbo e, polo tanto, ten forma de oración, é un enunciado **oracional** (*Chove moito.*); se carece de verbo é un enunciado **non oracional** (*Que trebón!*).

Existen varios tipos de enunciados, segundo o contido que expresen e a intención con que se emitan:

- Os enunciados **declarativos** son aqueles en que se afirma ou nega algo. Exemplo: *Hoxe choveu.*
- Os enunciados **interrogativos** son aqueles en que se expresa unha pregunta. Exemplo: *Que tempo fixo onte?*
- Os enunciados **exclamativos** son os que comunican unha mensaxe expresiva: sorpresa, alegría, un desexo... Exemplo: *Canto choveu onte!*
- Os enunciados **imperativos** son os que expresan ordes. Exemplo: *Colle o paraugas, que chove!*

- Que característica debe ter un grupo de palabras para ser un enunciado? Marca.

 Ter verbo.

 Ter sentido completo.

 Ter máis dunha palabra.

- Indica de que tipo é cada un dos seguintes enunciados.

Achégame o abrigo. ► _____

Non teño fame. ► _____

2 Transforma cada enunciado noutro do tipo que se indica.

- Carmela apuntouse a natación. _____ imperativo
- Cantos días de vacacións tes! _____ declarativo
- Colle o autobús na estación. _____ interrogativo
- Ao final tocouche a ti a viaxe? _____ exclamativo

3 Marca os grupos de palabras que sexan enunciados.

- Mateo é alpinista.   Gato sobre tellado un hai.   Que sono!
 Ánimo!   Eles come?   Non aparcar.

4 Copia cada enunciado non oracional a carón do enunciado oracional que comunica o mesmo.

	Oracional	Non oracional
En serio? De acordo! Que sorte! Que fame!	Teño gana de comer. Non me digas? Es moi afortunado. Coincido contigo.	_____ _____ _____ _____

5 Investiga a que localidade corresponden os xentilicios da esquerda e como se chaman os habitantes das localidades da dereita.

• cangués ▶ _____	• Mondoñedo ▶ _____
• chairego ▶ _____	• Ponte Caldelas ▶ _____
• carballés ▶ _____	• O Carballiño ▶ _____
• grovense ▶ _____	• Rianxo ▶ _____
• mugardés ▶ _____	• Chantada ▶ _____
• burelao ▶ _____	• A Estrada ▶ _____

6 Algúns xentilicios, como os que aparecen a continuación, non se forman cun sufixo. Substitúe a expresión destacada de cada oración polo xentilicio correspondente, no xénero apropiado.

lusitano
 heleno
 xermánico
 galo

- Un museo **de Francia** adquiriu un cadro de Miró. ▶ _____
- Esta cidade **de Grecia** é famosa polos seus restos arqueolóxicos. ▶ _____
- Unha empresa **de Alemaña** fabricou este modelo de automóbil. ▶ _____
- A capital **de Portugal** acollerá un congreso de literatura. ▶ _____